

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

Mawadda Iskandar

استونکی: شاه محمود "سرتیر"

۰۶ اکتوبر ۲۰۲۴

په یمن کې ستارلینک: د جاسوسی لپاره د تروا آس؟

غیر معمولی اعلان چې ستارلینک به په یمن کې د لویدیځې اسیا د سپورمکي ارتباط خدمات وړاندې کړی ، په هر ځای کې ، په صنعا کې قهر رامینځته کړی ، اندیښنې لری چې د دې پروژې هدف د یمن ملی امنیتي تجهیزاتو ته ننوتل دی ترڅو د سیمې په اوبو کې د متحده ایالاتو - اسرائیلو زیانونه بیرته راولی.

(Photo Credit: The Cradle)

ډیرې اندیښنې شتون لری چې د ایلون مسک ستارلینک اراده لری متحده ایالاتو ته د سپورمکي انترنیټ پوښښ چمتو کړی وروسته له هغه چې د سره سمندری "Operation Prosperity Guardian" اتحاد ناکام شو ترڅو د یمن فلسطینی جبهه محدوده کړی.

دا خبرې اتری د سپتمبر په ۱۸ د شرکت له اعلان راهیسي خورا ډیر شوی چې دا به په عدن کې د سعودی ملاتړ شوی حکومت سره د میاشتو غیر رسمی قراردادونو وروسته په یمن کې خدمات پیل کړی. د دې اعلان وخت سترگی راپورته کړی ، په ځانگړی توگه ځکه چې دا په لبنان کې د اسرائیلو د تروریستی بریدونو سره یوځای شوی چې پکې چاودیدونکی بیجران او واکي ټیکونه شامل دی.

د متحده ایالاتو لخوا ملاتړ شوی نوبت

ستارلینک د سپورمکی پر بنسټ زیربنا ده چې د سپیس ایکس لخوا رامینځته شوي ، د میلیاردر ایلون مسک فرعی شرکت - څوک چې د متحده ایالاتو د پخوانی ولسمشر ډونالد ټرمپ نږدې ملگری هم دی. دا د لوړ سرعت انټرنیټ لاسرسی چمتو کولو لپاره ډیزاین شوی ، په ځانگړی توگه په لیری پرتو سیمو لکه د شخړی زونونو کې ، د ځمکې په ټیټ مدار کې د زرگونو سپورمکیو شبکې په ځای کولو سره.

اعلان چې یمن به په لویدیځه اسیا کې لومړی هیواد وی چې خپلو خدماتو ته بشپړ لاسرسی ولری ډیری یې حیران کړل - په ځانگړی توگه ځکه چې په یمن کې د متحده ایالاتو سفارت په چټکی سره د دې اقدام ستاینه وکړه چې کولی شی نوی فرصتونه خلاص کړی.

د عدن په حکومت کې د مخابراتو وزارت وویل چې "د ستارلینک خدمت پیل د شخړی له امله رامینځته شوی ننګونو سره د مقابلي لپاره د هڅو په چوکاټ کې راغی ،" پداسې حال کې چې عبدالرحمان المهرامی ، د متحده عربی اماراتو پلوه د ولسمشری مشرتابه شورا مرستیال ، ټینګار وکړ چې ستارلینک به د روانې شخړی په وړاندې خوندي اړیکې وړاندې کړی.

د یادونې وړ ده چې متحده عربی اماراتو لا دمخه په غزه کې خپلو ساحوی روغتونونو ته د ستارلینک خدمات چمتو کړی وو ، که څه هم ایلون مسک دمخه د تیر کال راهیسي د اسرائیلو لخوا بمبار شوی محاصره شوی غالی ته وړاندیز کولو څخه انکار کړی و.

د صنعا په اړه شکونه

د صنعا سیالی کونکی حکومت ، چې د یمن ډیری نفوس پکې ژوند کوی ، په چټکی سره خبرداری ورکړ چې د ستارلینک پروژې ممکن یمن او د هغې ملی امنیت ته گواښ جوړ کړی. د انصار الله د سیاسی دفتر غړی محمد البخاریتی، د امریکا د سفارت پر دريځ نیوکه وکړه او ویی ویل:

"دا د ستارلینک د پیل او د یمن په وړاندې د امریکا لخوا پیل شوي جگړې ترمینځ اړیکې ټاییدوی ، کوم چې په تاریخ کې د لومړی ځل لپاره د بهرنی فضا مدارونو ته د شخړې پراخولو گواښ کوی."

د صنعا د مخابراتو وزارت یوه چارواکی هم وویل:

"دا چلند په څرگنده توگه د یمن د حاکمیت او خپلواکۍ لپاره د اجیرانو سپکاوی او د بهرنیو ځواکونو په گټه د هیواد امنیت او ثبات ته زیان رسولو لپاره د دوی لیوالتیا ټاییدوی ، نو دا د حیرانتیا خبره نده چې د امریکایانو لخوا د دې پریکړې هرکلی شوی."

د مارچ په میاشت کې، فاینشیل ټایمز راپور ورکړ چې متحده ایالات او انگلستان د سره سمندری په کمپاین کې د استخباراتو له کمېنت سره مخ دی، په ځانگړی توگه د انصار الله پلوه ځواکونو د وسلو د وړتیاوو په اړه. د استخباراتو دې تشې د باور وړ جاسوس شبکې لپاره د لویدیځ اړتیا په گوته کړه ، او پدې برخه کې د ستارلینک رول جدی پوښتنې راپورته کوی.

د روبریز راپور په ډاگه کوی چې سپیس ایکس د متحده ایالاتو د دفاع وزارت سره پټ تړونونه لاسلیک کړی ترڅو د سپورمکی جاسوس سیستم رامینځته کړی چې په ریښتیني وخت کې د نړیوال گواښونو کشف کولو وړتیا ولری.

په پوځی چارو کې د یمنی چارو کارپوه تورن جنرال خالد غوراب، کړیدل ته وویل چې د دې اقدام وخت په سره سمندری کې د یمن د سمندری عملیاتو له امله د متحده ایالاتو له زیانونو سره تړاو لری. هغه باور لری چې د

سپورمکی مخابراتو ځای پرځای کول د نوی ډول جگړې لپاره د پراخې ستراتیژۍ برخه ده چې په ځمکه کې عملونه د سپورمکی پر بنسټ استخباراتو سره یوځای کوی.

په لبنان کې د وروستی پیجر چاودنو په شالید کې ، غوراب پدې پروژې کې اصلی امنیتي خطرونه په گوته کوی ، پشمول د یمن د حاکمیت څخه سرغړونه او د متحده ایالاتو او ایتلافي پوځي عملیاتو ملاتړ کې د ستارلینک کارولو احتمال.

د اسرائیلو بنکیتیا

بله مهمه موضوع د اسرائیلو مداخله ده. د راپورونو له مخې د اسرائیلو جاسوسی سپورمکی ، OFEK-13 او OFEK-14 ، د ستارلینک سپورمکی شبکې سره تړاو لری. سپیس ایکس ، د دریمې ډلې په توگه ، ممکن دي سپورمکیو ته مهم لارښود او استخبارات چمتو کړی ، چې په سیمه کې د تل ابیب نظارت وړتیا نوره هم لوړوی. د ستارلینک او د اسرائیلو استخباراتي هڅو ترمینځ دي اړیکې په یمن کې اندیښني زیاتي کړې چې د سپورمکی شبکه به د هیواد امنیت ته زیان ورسوی.

اوس مهال ، د ستارلینک خدمات اساسا په یمن سیمو کې شتون لری چې د سعودی او متحده اماراتو په مشرۍ ایتلاف لخوا کنترول کیږی ، که څه هم رومینگ کڅوړې په نورو سیمو کې لنډمهاله لاسرسی ته اجازه ورکوی. دي د معلوماتو امنیت ، محرمت ، او د غلط معلوماتو خپریدو په اړه اندیښني رامینځته کړې ، ځکه چې غیر محدود سپورمکی انټرنیټ د ځایي حکومت کنترول تیروی.

یوه تر ټولو مهمه مسله بهرنیو استخباراتي ادارو ته د حساسو امنیتي معلوماتو د خپرولو احتمال دی، چې کېدای شی د یمن ملی دفاعی او امنیتي هڅې له خطر سره مخامخ کړی. سربیره پردې ، د انفرادی محرمت لپاره مخ په زیاتیدونکي گواښ شتون لری ، ځکه چې شبکه ممکن د ځایي نظارت پرته د شخصي مخابراتو غوړ نیولو لپاره وکارول شی. دا کولی شی په پراخه کچه د شخصي معلوماتو سرغړوني لامل شی.

سربیره پردې ، د سایبر امنیت خطرونه په ځانگړی توگه د اندیښني وړ دی ، ځکه چې شبکه ممکن د خطرناکو اهدافو لپاره کارول کیږی ، پشمول د تروریستي فعالیتونو اسانه کول لکه بمی بریدونه. د سپورمکی انټرنیټ نړیوال خدمت شتون چې د ځایي مقرراتو څخه تیریری د ځایي انټرنیټ زیربنا گډوډولو احتمال په اړه اندیښني راپورته کوی.

د ټیکنالوژي کود یا د تروا آس؟

ستارلینک کولی شی ځایي چمتو کونکي یمن نیټ ته غیر عادلانه سیالی هم معرفی کړی ، د ملی مخابراتو چمتو کونکي نور هم لري کړی او د ځایي پراختیا هڅې خنډ کړی.

په ټولنیزه کچه ، غیر محدود انټرنیټ لاسرسی د کاروونکو نامناسب مینځپانگي ته د افشا کولو ، غلط معلوماتو خپرولو ، او د حکومت سانسور میکانیزمونو څخه مخنیوی خطر لری. دا ټولنیز امنیت ته گواښ دی ، ځکه چې دا کولی شی د زیان رسونکي یا بي ثباته کونکي معلوماتو خپرول اسانه کړی.

له همدې امله یمن ته د ستار لینک د ننوتلو خطرونه خورا پراخه دی ، نه یوازې امنیت بلکه په پراخه ټولنیز ، سیاسی او اقتصادي متحرکاتو هم اغیزه کوی.

د بنی اړخه سیاسی چارو څېړونکي ډاکټر یوسف الحدری، په لبنان کې د وروستیو پېښو او د امریکا او د هغې د متحدینو د بریښنايي جگړې په اړه خپل نظرونه له کراډل ورځپاڼې سره شریک کړل. د هډرې په وینا، استخباراتي

اداري چې د صنعا د حکومت تر کنترول لاندې سيمو کې فعاليت کوي د توغنديو، بې پيلوټه الوتکو او پوځي توليدي ځايونو په موندلو کې له ننگونو سره مخ دی.

دا کمپنټ وروسته له هغه نور هم څرگند شو کله چې د استخباراتو لوی عملياتو په يمن کې د اوږدې مودې جاسوسۍ حجره افشا کړه ، چې فعاليتونه يې په ډيری سکتورونو کې پراخه شوی.

د جاسوسۍ له خطر څخه د ځايي مخابراتي چمتو کونکو کمزوری کيدو پورې ، د ستارلينک عملياتو اغيزي د انټرنيت لاسرسی چمتو کولو هاخوا پراخه کيږی - دوی کولی شي د بهرنی نفوذ او کنترول لپاره وسيله شي.

د دې توطيې سره د مقابلي او مبارزې لومړی گام د رسنيو او حکومت جامع کمپاين پيل کول دی چې هدف يې د ستارلينک لخوا رامینځته شوی خطرونو په اړه پوهاوی لوړول دی. بيا د شرکت سره د هرې همکارۍ جرمی کولو غوښتنه وکړی ، دا د جاسوسۍ عملونو سره مساوی کړی.

په ورته ډول ، د ځايي مخابراتي چمتو کونکی يمن نيټ بايد د خدماتو کیفیت بڼه کولو او نرخونو کمولو ته لومړيتوب ورکړی ، پدې توگه اتباعو ته يو مناسب بدیل وړاندیز وکړی او د ستارلينک په څير بهرنی چمتو کونکو اپيل کم کړی.

OCT 3, 2024

[Starlink in Yemen: a Trojan horse for espionage? \(thecradle.co\)](https://thecradle.co)